

Sprakande Dvorak och busigt nyskrivet i öppningskonsert

KATRINA KAMMARMUSIK

ÖPPNINGSKONSERT

St Görans kyrka, Mariehamn, 8 augusti 2023

"Songs of Travel": verk av Dvorak, Vaughan Williams, Byström, Ullén.

Medverkande: Bengt Forsberg & Peter Friis Johansson (piano), Jakob Högström (baryton), Cecilia Zilliacus (violin), Kati Raitinen (cello), stråkkvartetten Opus 13: Sonoko Miriam Welde och Edvard Erdal (violin), Arvid Resare (viola), Daniel Thorell (cello).

Violinisten Cecilia Zilliacus dansade i grön klänning och solglasögon på öppningskonserten. FOTO: TINA AXELSSON

Dvoraks musik är hierarkisk med tonikan som regerande furste, den är uppbyggd av melodier iklädda urskiljningsbara harmonier och gestaltade i rytmiska mönster som av lyssnaren upplevs som naturligt, och därmed vackert. Ytterst rör det sig om ett igenkännande, en trygg hemmakänsla. "Det vackra är gott och sant och därför dras människan till det vackra", säger Platon. Så inte är det konstigt att när **Bengt Forsberg** och **Peter Friis Johansson** spelar tre av Dvoraks sexton livsbejakande Slaviska danser för piano så det sprakade och gnistrade i kyrkan så ler publiken litet igenkännande och belönar Dvorak och hans skickliga musikanter med rungande applåder. Och att avrunda det välkomponerade och intressanta konsertprogrammet med mer av Dvoraks härliga musik var ett säkert sätt att avsluta Katrinas invigningskonsert med garanterad succé! Dvoraks stora pianokvintett i A-dur op. 81 överlägset exekverad av de fem engagerade musikerna förtjuste publiken som svarade med jubel och inropningar.

Glad och lite busig musik

Johan Ullén och **Britta Byström** är 130 år yngre än Dvorak, och den musik som skrevs när de föddes ville inte ha med "den gamla världen" att göra. Det gick så långt att man ibland inte ville kalla tonsättarna efter andra världskriget för tonsättare, utan kanske då hellre själslösa ljudvetenskapsmän.

Djupt allvarliga tonsättare som **Sjostakovitj** och **Arvo Pärt** – ett värstingexempel på trauma i musik är **Penderckis** Hiroshimas offer för stråkar – var långt borta från den glada och litet busiga musik av Ullén och Byström som vi hörde på tisdagskvällen. Ulléns sju minuter långa solocellostycke Love Thyself fascinerade, men speciellt egoistiskt – som tonsättaren menar är styckets essens (hur nu egoism i instrumentalmusik låter?) – lät det inte, däremot spännande och kreativt. Inledningen och slutet påminde bitvis om både **Bach** och **Kodaly**, och där emellan fångade pigga pizzicatotoner lyssnarnas uppmärksamhet. **Kati Raitinen** spelade denna härliga nyskrivna musik med värme och humor, och hennes inledande narcissismanförande var charmigt och roligt!

Dansinslag

Konsertbesökarna begåvades också med uruppförandet av Britta Byströms Bachinspirerade "Vi skyn-dar med matta men ivriga steg" för soloviolin och dans. Ett medvetet dansinslag i ett solostycke för violin väcker naturligtvis intresse, men jag hade förväntat mig mer dans än det

som presenterades. Visst hade koreografen **Joakim Stephenson** kunnat skapa mer av rörelse, som **Cecilia Zilliacus** säkerligen hade kunnat realisera. Men roligt och charmigt var det. Iklädd knallgrön klänning och roliga solglasögon gled kvällens soloviolinist nedför kyrkgången, och mjuka vackra toner blandades med fylliga dubbelgrepp och coola pizzicaton. Extra roligt var de silverklingande plingen på triangeln. Så härligt att den seriösa konstmusiken inte längre tar sig på så stort allvar! Livet är för kort för att bara vara allvarligt.

"Fest för örat"

Ralph Vaughan Williams är ett gott exempel på att det inte är helt korrekt att påstå att trots att England är ett stort musikland kan man inte visa upp något topptonsättarnamn som till exempel Tysklands **Bach** och **Beethoven**. **Vaughan Williams** har bland mycket annat skrivit nio symfonier, en pianokonsert, en oboekonsert och en bastubakonsert,

och hans digra verklista och gedigna insats för England under de båda världskrigena medförde att han erbjöds adelskap. Men han avböjde, han tyckte att det räckte med att bli kallad **Dr. Vaughan Williams**. De ambitiösa, mäktiga och mycket vackra nio Songs of Travel som avslutade konsertens första del kommer ur djupet av den urgamla, rika engelska sångtraditionen, och denna härliga engelska sångsamling som **Vaughan Williams** skrev 1905-07 är en fest för örat! De långa härliga sånglinjerna kompletterades av en magnifik pianostämman, och **Jakob Högströms** varma urvackra baryton fann sig väl tillrätta i **Bengt Forsbergs** insiktsfulla och lyhörda pianospel. I den sista sångens lugn verkar sångaren ta farväl av livet: "Jag har levt, älskat och längtat och nu stänger jag min dörr." Forsiktigt avslutar pianot sångcykeln med 30 lugna ackord. Sen är det klart.

ANDERS GABRIEL SUNDSTRÖM
kultur@nyan.ax

Mariehamns museet inbjuder i augusti till gratis stadsvandringar. FOTO: JONAS EDSVIK

Vandringar på stadsängar

Mariehamns museets stadsvandringar i augusti inriktar sig på grönområdena: Tullarns äng, Lilla holmen och esplanaden, men även gravgården.

om Ålands lyceum – som var stadens största satsning någonsin på sin tid – och den nord-sydliga esplanaden som utgår från lyceets gård.

"Endast om det råder mycket dåligt väder flyttar vandringarna in i Mariehamns museet med modellstaden, vilket den arrangerande föreningen Miniaturstadens vänner i så fall informerar om på sina hem- och facebook-sidor", skriver museet i pressmeddelandet.

I kväll leder **Jonna Kevin** en ängsvandring i Tullarns äng och Lilla holmen. Vandringen pågår klockan 18.00–19.30, med start från Marthastugan.

Gunda Åbonde-Wickström och **Jerker Örjans** leder gravgårdsvandringar tisdagen den 15 augusti och torsdagen den 17 augusti klockan 18.00–19.30, med start vid södra porten. Guiderna berättar om hur man hedrat de döda på gravgården under olika tider, om gravgårdens framtid, om begravningskapellet och naturligtvis om de döda, som själva kommer till tals.

Den 22 och 29 augusti klockan 18–19.30 ordnas vandringar i esplanaden. **Guy Schåman** berättar

Alla vandringar är gratis, och ingen förhandsanmälan krävs. Guidningarna går på svenska i första hand, med komplettering på andra språk vid behov. Vandringarna ordnas i anslutning till Mariehamns museets pågående sommarutställning, som presenterar stadens grönstruktur och invånarnas rekreation genom tiderna.

SUSANNA SKOGBERG
susanna.skogberg@nyan.ax

NOTISER

Musikfilm om "Den mörka triaden" visas nonstop på museet

Filmen "The Dark Triad" av **Tina Axelsson** och **Arvid Unsgaard** visas i dag torsdag i filmsalen på Ålands konstmuseum klockan 10–17. Visningen sker i samband med **Katrinas** kammarmusik.

I filmen spelar cellisten **Kati Raitinen** tre tangostycken av **Johan Ullén**. Varje stycke

reflekterar ett av personlighetsdragen i det som psykologin kallar "den mörka triaden": psykopati, narcissism och machiavellism. Styckena heter "Fear Nothing" (psykopati), "Love Thyself" (narcissism) och "The world is yours" (machiavellism). Filmen är 25 minuter lång. (ss)

DET HÄNDER

Torsdag 10.8

BIO: Bio Savoy

17.00 Oppenheimer.
17.30 Elementärt.
19.30 Meg 2: The Trench.
20.15 Barbie.

CIRCUS: Mariehamn, Servicegatan 5 kl. 14. Circus I love you.

MANIFESTATION: Mariehamn, Esplanaden i höjd med ryska konsulatet kl. 17. Manifestation mot kriget i Ukraina alla dagar.

NÖJE: Mariehamn, Hotell Arkipelag kl. 20. Philip Järvenpää uppträder i Arken Garden.

KAMMARMUSIK: Katrinas kammarmusik Mariehamn, Bagarstugan

Café kl. 10. Katrinas kammarmusik: Frukostkvart.

Mariehamn, Ålands konstmuseum kl. 12. Saxofoner i kvadrat
Mariehamn, Alandica Kultur & Kongress kl. 15. Bengts Kaffekvarn
Jomala, Jomala kyrka kl. 19. På diagonalen

SENIORPUNKTEN: Mariehamn, Norragatan 11 Drop in kl. 12–16. Sittgympa kl. 13–14.

VANDRING: Mariehamn kl. 18–19.30. Mariehamns museets stadsvandringar. Start från Marthastugan vid hörnet av Parkgatan/ Östernäsvägen. Terrängen är måttligt kuperad med grusgångar och låg vegetation.